

Hvad skal man tænke på, før man planlægger et kuld hvalpe, når hvalpene er der eller have i baghovedet som kommende køber

Til opdrættere

Det er et meget stort arbejde at have et kuld hvalpe. Man har som opdrætter en stor del af ansvaret for, om hvalpene kommer til at fungere, som rolige og omgængelige familiehunde i deres fremtidige hjem.

Man skal kigge med kritiske øjne på sin tæve. Har hun et godt temperament, er hun sund og rask, er hun egnet til at have hvalpe og hvordan er hendes reaktion i forhold til omgivelser – ude som hjemme.

Lige så kritisk skal man kigge på hannen.

Man skal også tænke på at i de 8 uger, man har hvalpene, skal man have sit hjem ”vendt på hovedet”. Det kan også være længere tid, for det er jo ikke sikkert, man får alle hvalpene solgt lige med det samme. Derfor skal man have plads til de hvalpe, som skal blive lidt længere.

Hvalpene skal trænes og socialiseres til at komme ud i de nye hjem (se under træning og aktivering af hvalpene).

For at socialisere hvalpene, skal man åbne sit hjem for mange fremmede mennesker (vi snakker gerne 50-100). Det er vigtigt for hvalpene at komme i så mange hænder som muligt, for ikke senere at blive ”mistænksomme” overfor fremmede mennesker. Hvalpekøberne vil gerne komme og besøge deres fremtidige kammerat et par gange, inden den skal hjem og da er det selvfølgelig en god ide at bede dem om at lege lidt med alle husets hvalpe.

Man skal vænne hvalpene til mange forskellige lyde. Det kan være støvsuger, vaskemaskine, fyrværkeri, torden, skud, larm fra køkkenmaskiner osv. Alle de lyde som for en hvalp, kan være skræmmende,- hvis den ikke er vant til dem. Der skal også opstartes omkring håndtering (klippe negle ..), små gåture, bil osv.

Nogle er så ”heldige” at bo tæt ved en lufthavn. Lidt længere oppe ad vejen, kunne det være at der er en fabrik og en maskinstation. Det gør at hvalpene, fra de er helt små,- vænner sig til larmen fra lavtgående fly, traktorer, lastbiler og andre larmende køretøjer.

Man skal således gøre sig mange og store overvejelser:

- kan man komme af med hvalpene til de rigtige hjem ?
- er man i stand til at bedømme hvalpene, således at de rigtige hvalpe også kommer til de rigtige hjem ?

- er man i stand til at sige nej til nogle købere ? (der kan være mange årsager hertil)!!
- hvad hvis fødslen ikke forløber planmæssigt – er der råd til dyrlæge lørdag nat?
- har man råd til at fodre optimalt, få sundhedsattester og vaccinationer for måske 10 hvalpe?
- har man masser af tid i overskud? – måske 4-6 timer hver eneste dag?

Alt i alt er det en glæde og fornøjelse at opleve et kuld vokse op og blive frakkere og se dem blive mere og mere modige, efterhånden som de vokser. Men husk at det kræver tid og er et stort arbejde.

Hvordan træner man hvalpene

Når man har et kuld hvalpe, er der flere ting, man kan træne sammen med dem, så de er bedre rustet til at skifte hjem ved 8 ugers alderen. F.eks. kan man træne bil, bur, halsbånd og snor, gå tur osv. (er beskrevet i forskellige afsnit).

En rød tråd igennem alt hvalpetræning er at det er vigtigt at hvalpen selv får lov til at prøve sig frem. Man skal ikke ”pakke den ind i vat”. Det vil kun gøre den usikker, idet den så ikke får brugt sin naturlige nysgerrighed. Man skal i stedet støtte hvalpen og give den tryghed. Her nævnes et eksempel:

Når hvalpene skal med ud for at lege, så kommer der en,- for dem, stor forhindring, nemlig trappen. Vi har en totrins trappe ud til haven, og det kræver mod for en hvalp at komme ned der. Der bliver lagt et ekstra trin i bunden, i form af en lille lukket træpalle, da det er et højt trin. Man skal være varsom med trapper, pga. hvalpenes led og knogler.

Når de skal ud, strøes lidt mad på trappen og man sætter sig på det nederste trin for at give dem tryghed. Man snakker beroligende til dem. Lige udenfor, i græsset, er der lagt en masse af deres legetøj.

Der går ikke længe, før den første hvalp har taget et skridt og lynhurtigt et til. De andre følger hurtigt efter og efter et par dage, suser de ud og ind.

I et kuld, var der en hvalp, som slet ikke turde komme ud på trappen. Den fik selvfølgelig ekstra støtte. Man satte sig op til hvalpen og strøg den forsigtigt ned langs siderne, snakkede beroligende med den og snart kom nysgerrigheden frem og hun listede ud på det øverste trin. Der gik to dage, hvor hun bare sad på det øverste trin og kiggede på de andre hvalpe, der legede. Den 3. dag, da døren blev åbnet satte hun sig også for at kigge, men pludselig satte hun af og hoppede ned og derefter var hun en af de første til at komme ud.

Det man skal tænke på, er at alle hvalpe er meget forskellige og nogle skal have længere tid til at få det nødvendige mod. Man skal ikke presse hvalpen frem, men giv den tid,- det gør at den bliver mere sikker på sig selv.

Bilen

Når man har et kuld hvalpe, er det en god ide at vænne hvalpene til at køre bil. Næsten alle hvalpe skal, når de er 8 uger, ud og køre i bil. De bliver hentet af den familie, som de skal bo ved og kørt af sted med.

Når hvalpene er knapt 7 uger gamle, kan man begynde at tage dem med ud i bilen. Lad være med at starte bilen, men sæt dig ind med hvalpene. Gør det et par gange om dagen. Man kan tage et par stykker ad gangen, det gør dem tryggere, eller man kan tage tæven med,- men *kun* hvis hun er glad for at køre bil. Hvis hun ikke selv bryder sig om at køre bil, vil hun sende signaler til hvalpene, som fortæller dem, at det er ”farligt” og de vil i stedet blive utrygge ved det.

Tag noget af deres mad med og sæt dig bare og giv dem foder i bilen. Lad dem gå rundt og snuse og vænne sig til bilen. Når de er vænnet til bare at være i bilen,- hvad går stærkt, da hvalpene er meget nysgerrige, så kan man starte bilen,- uden at køre. Husk stadigvæk at have noget af deres mad med.

Når de har vænnet sig til at motoren er i gang, kører man lige så stille, et lille stykke. I løbet af nogle dage, har man trappet det op, så man kan køre en lille tur. Pas på ikke at gå for hurtig frem, men tag det stille og roligt. Man skal ikke presse hvalpen til at sidde et bestemt sted i bilen, for denne træning er bare for at lære hvalpen, at være tryk i bilen. Den kommende hvalpekøber vil så selv finde ud af, hvor hvalpen skal være i bilen. Nogle vil have den i bunden foran eller på bagsædet.

Man skal tænke på, at det kan være en rigtig grim oplevelse for en hvalp at blive hentet af fremmede mennesker, fjernet fra sin flok og blive sat i en bil, hvor den måske skal på en længere tur.

Vil man have hunden på bagsædet, er det en god ide at købe en sikkerhedssele til hunde. De kan monteres på den sele, som er i bilen i forvejen.

Har man plads i bilen, kan man vænne hunden til at være i et bur (se under træning i at være i bur).

Halsbånd, sele og snor

En hvalp som første gang får et halsbånd og/eller sele på, finder det ikke særlig behageligt. Hver gang den har taget et par skridt, vil den sætte sig og klø sig, hvor halsbåndet sidder.

Man bør træne hvalpen til at have halsbånd på, ved samtidigt at aktivere hvalpen. Man kan putte mad i et paprør eller lave en "søge øvelse", hvor man strør' mad ud, som hvalpen så vil være koncentreret om at finde. På den måde vil den "glemme" halsbåndet og således vænne sig til det. Når hvalpen er færdig med at finde sin mad, tager man halsbåndet af igen. Det kan man gøre, hver gang hvalpen skal have mad, også fordi det er en god ide at aktivere hvalpen i forbindelse med sit foder.

Når hvalpen skal ud og gå i snor for første gang, så er den allerede vænnet og tryk ved halsbåndet.

Når man går tur med hvalpene første gang (ca. 7 uger gamle), har man altid to hvalpe med, eller man tager tæven med, som en slags "støtte pædagog". Det giver hvalpen mere tryghed, nu da den skal ud og kigge på den store verden. Man starter med, at gå en meget lille tur. Kun lige ud ad indkørslen og ud på gaden. Det der er meget vigtigt, når en lille hvalp skal prøve noget nyt, er at den selv får lov at udvide dens horisont. Hvis hvalpen sætter sig, måske fordi den er utryk, skal man ikke hive i hvalpen. Man sætter sig på hug, og lokker hvalpen hen til sig. Hvis den ikke kommer, sætter man sig hen til hvalpen og stryger den stille og roligt ned langs siderne, samtidigt med at man snakker beroligende med den. Den vil hurtigt blive nysgerrig og gå frem.

Det er vigtigt at hvalpen bliver tryk ved at gå tur og det bliver den, ved selv at finde ud af at der ikke er noget farligt derude. Vi skal selvfølgelig hjælpe den. Hvis hvalpen pludselig bliver utryk ved noget,- det kan være mange ting som f.eks. en plasticpose, en skraldespand, en barnevogn osv. Man skal ikke tvinge hvalpen hen til tingene, for at vise den at det ikke er farligt, men gå hen og rør ved genstanden og lok hvalpen derhen. Lad den komme selv.

Man skal ikke forvente at hvalpen gør sig ren på en gåtur. Når vi går tur med hvalpen, passerer vi mange hundes markeringer og territorier. Da det ikke er "tilladt" for en hvalp at markere sig på de voksne fremmede hundes territorium, vil den krampagtigt holde sig til den kommer hjem og her gøre sig ren i dens trykke verden,- altså dens floks territorium. Mange mennesker bliver vrede på hvalpen - når man har gået en lang tur - og så tisser den måske i køkkenet, når man kommer hjem. Det er en hel naturlig adfærd for hvalpen, så skæld den endelig ikke ud. Sæt den i stedet ud i haven og lad den gøre sig ren, inden man går tur og igen, når man kommer hjem bør man lade hvalpen gøre sig ren, inden man går ind. På denne måde vil man blive sparet for mange ærgelser og irritation,- som hvalpen slet ikke kan forstå.

Omgivelserne derhjemme.

Det er vigtigt at man allerede fra 3-4 ugers alderen stimulerer hjemmemiljøet, dvs. sørger for at introducere mange forskellige ting – alt fra papkasser over legetøj til forskellige af vore dagligdags ting som f.eks. en handske. En god ide er at lave 3 kasser med forskellige ting i. Spred kasse 1 ud på arealet om mandagen, kasse 2 om tirsdagen og kasse 3 om onsdagen. Om torsdagen kommer kasse 1 frem igen og så fremdeles. Er det årstiden for at hvalpene er i haven, kan det være en god ide pludselig at sætte en ny ting herude. Det kunne fx være en cykel. Lad bare hvalpene i eget tempo snuse til tingene.

Til Hvalpekøbere

Hvalp

At vælge at få en hvalp, er en stor beslutning. En hvalp er som en rå klump dej – alt skal formes fra start! Her mener jeg ikke blot at lære hvalpen at være renlig, som i manges øjne er den eneste forskel på en hvalp og en voksen hund. ALT hvad hvalpen skal kunne forholde sig afslappet til i livet fremadrettet skal indlæres positivt! En hvalp lærer fra naturens side hvad der er trygt, og hvad den skal flygte fra. Det samme skal du lære den. Vi kalder det ”socialisering”, men i bund og grund handler det om at introducere alt hvad der *kan* og vil indtræffe i hvalpens liv positivt. Blot for at nævne de vigtigste områder; Alle mennesker (børn, unge, voksne, gamle og i alle størrelser og nationaliteter/hud farve), andre hunde (alle racer i alle aldre), alle ting! (alt der forefindes i og udenfor hjemmet, kopper, tallerkner, kuglepenne, fjernbetjening, bøger, sko, sokker, gryder, lystestager, cykler, knallerter, biler, tog, skraldespande – en uendelig liste), andre dyr (køer, heste, får, grise, fugle, katte) alle miljøer (by, skov, strand, land, park, tivoli, zoo, dyrlæge, campingplads, sommerhusområde, lejlighed, hus) alle lyde (støvsuger, grydelåg, boremaskine, plæneklipper, trafik, dørklokke, skraldemand, isbil, fyrværkeri). Husk at hver hund, menneske, sted og ting KUN ER FREMMED 1 GANG! For en sikker indlæring, skal hvalpen møde mindst 100 indenfor hvert område! Nu tænker man ”jamen det er ingen problem, jeg har jo masser af tid”. Det er her vi oftest ser problemer, for det har I IKKE! Denne indlæring skal ske fra hvalpen er 3 uger – 12(nogen forskning siger 15) uger gammel! – nemlig i hvalpens prægningsfase i dens mentale udvikling. Dvs. at hvis I har hentet en 8 uger gammel hvalp, har I kun 4 uger til at nå det! Herefter ”lukker” hvalpens hjerne for, at koble nye positive indtryk sammen, således at de danner et erindringsbillede hvalpen kan bruge i fremtiden. Kort sagt kan man sige, at sker det ikke, er det svært bare at generalisere og så vil hunden opleve det den møder som noget nyt, og hver gang skulle danne et nyt indtryk, som ikke lagres så godt i erindringen, fordi erindringen i forvejen er indskrænket til næsten ingenting. Som en god hjælp, kan man lave sig et ”socialiseringsskema” man følger, så hvalpen bliver godt klædt på fra den er 8 uger gammel. Det kunne f.eks. se således ud pr uge:

Hvad på 1 uge	Dag 1	Dag 2	Dag 3	Dag 4	Dag 5	Dag 6	Dag 7
Børn/voksne/ældre/ handikappede	4	3	4	3	4	3	4
Alle andre hunde	4	3	4	3	4	3	4
Ting – forskellige	10	10	10	10	10	10	10
Andre dyr	3	4	3	4	3	4	4

Andre steder/ miljøer	1	1	1	1	1	1	1
Dyrlæge/ hundefrisør / bil	1	1	1	1	1	1	1
Lyde	4	3	4	3	4	3	4

Jeg har med vilje skrevet dyrlæge, hundefrisør og bil på for sig selv, da det oftest er noget man kommer til at glemme. Find en dyrlæge og eventuelt en hundefrisør, som gerne ser jer komme på besøg ofte. Gør det til en hyggelig og rolig oplevelse for hvalpen, slap af og giv gode godbidder mens I er der. I behøver ikke andet, end at gå ind, lade hvalpen snuse, blive rørt ved og nusset af dyrlægen og hundefrisøren som giver den lidt lækre godbidder. På samme måde indlærer i bilen. Den skal blive et for hvalpen fantastisk sted at være. Tag den med ud at køre hver dag! Små korte ture i starten, hvor det eneste vigtige er, at hvalpen slapper af, måske med et lækkert kødben, eller på skødet af en passager. Tryghed og ro er vigtigt her.

Når der så er gået de 4 uger, er arbejdet langt fra gjort! Som det også gælder for voksne hunde, skal socialiseringen vedligeholdes. Dette skal dog ikke gøres i samme grad som indlæringen, men skal til gengæld gøres resten af hundens liv! Vi mennesker er vanedyr, og det kan derfor være en god idé at lave et lignende skema for f.eks. en måned ad gangen. Det kunne f.eks. se således ud :

Hvad pr uge	Uge 1	Uge 2	Uge 3	Uge 4
Børn/voksne/ældre/ handikappede (her mener jeg kun fremmede)	7	7	7	7
Alle andre hunde (her mener jeg kun fremmede)	7	7	7	7
Ting - forskellige	2 hver dag	2 hver dag	2 hver dag	2 hver dag
Andre dyr	2	2	2	2
Andre steder/ miljøer	1	1	1	1
Dyrlæge/ hundefrisør / bil	Bil 3, Dyrlæge	Bil 3	Bil 3, Hundefrisør	Bil 3

Lyde	5	5	5	5
------	---	---	---	---

Ting, andre dyr, lyde, miljøer og bil skal blot vedligeholdes, dvs. at det ikke behøver være nye oplevelser for hunden, men blot de ting den måske allerede har mødt ☺

En anden meget væsentlig ting en hvalp skal lære, er bidehæmning. Hvalpe lærer dette af deres kuld søskende, hvis de vel og mærke vokser op sammen helt frem til de er kønsmodne. Da vi jo henter hvalpen når den er 8 uger, er dette selvsagt ikke muligt, og vi må derfor være medvirkende til at lære hvalpen dette ved at lade dem møde andre hunde hver dag. Bidehæmning betyder helt simpelt ”så hårdt/ blidt kan jeg bide for IKKE at skade”. Hunde er fra naturens side udstyret med et sprog og de vil gøre alt de kan for ikke at skade andre. Måden hvalpen lærer dette på er simpel: 2 hvalpe leger – den ene tager fat i den anden, som piber når den kan mærke det – som får den anden til at slippe øjeblikkeligt. Desto ældre hvalpene bliver, desto mindre kan de tage fat, før end den anden piber. Vi kan gøre det samme. Når hvalpen tager fat (i vores finger, øre, næse, fod etc.) siger vi ” au” eller laver et lille stille hyl som en hvalp ville gøre. Så snart hvalpen slipper, roser vi og kæler videre uden at hænderne flagrer rundt. Her handler det om at hvalpen lærer at vores hud er som det fineste porcelæn – den mindste berøring kan få det til at gå i stykker. Dette gøres trinvist, så vi trin for trin reagerer tidligere og tidligere når hvalpen tager fat.

Synes du det virker som en meget stor og måske lidt uoverskuelig opgave at få en hvalp, findes der i dag mange voksne hunde der søger nyt hjem.